

WYTYCZNE
WOJEWODY PODLASKIEGO
z dnia 04 grudnia 2017 r.

**w sprawie zasad organizacji i prowadzenia wojewódzkich treningów
systemu wykrywania i alarmowania w województwie podlaskim**

1. Treningi jednostek organizacyjnych systemu wykrywania i alarmowania (SWA) prowadzone są w celu utrzymania umiejętności zapewniających wysoką efektywność działania stanów osobowych tych jednostek. Cele realizowane są m.in. poprzez:
  - 1) doskonalenie umiejętności w zakresie wykrywania i rozpoznawania zagrożeń, zbierania danych, analizy i oceny sytuacji oraz prognozowanie jej rozwoju, alarmowania ludności, formułowania wniosków do decyzji Szefa OC Województwa, szefów obrony cywilnej powiatów i gmin;
  - 2) doskonalenie opracowywania informacji, meldunków oraz opartych o metodykę ATP-45 komunikatów dot. zdarzeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych, jądrowych (komunikaty CBRN);
  - 3) usprawnienie współpracy między jednostkami współdziałającymi;
  - 4) doskonalenie procesu osiągania gotowości jednostek organizacyjnych systemu do wykonywania stojących przed nimi zadań;
  - 5) sprawdzenie stanu technicznego urządzeń pomiarowych, urządzeń łączności oraz systemów alarmowych i informatycznych.
2. W zależności od problematyki, charakteru i zasięgu terytorialnego, wyróżnia się treningi SWA:
  - 1) ogólnokrajowe:
    - a) ogólnokrajowe treningi uruchamiania systemów wykrywania i alarmowania oraz systemów wczesnego ostrzegania i ich pracy w ramach Krajowego Systemu Wykrywania Skazań i Alarmowania, zwanym dalej „KSWSiA”;
    - b) ogólnokrajowe treningi systemu powszechnego ostrzegania wojsk oraz ludności o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, realizowane w formie nasłuchu sygnałów w sieci radiowej ostrzegania Sił Powietrznych Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „SPRP”;
  - 2) wojewódzkie treningi systemu wykrywania i alarmowania – obejmujące prowadzenie nasłuchu sygnałów w sieci radiowej ostrzegania SPRP, odbiór i przekazywanie komunikatów, jak również podgrywkę własną dot. wykrywania i analizowania zagrożeń CBRN;
  - 3) powiatowe oraz gminne (miejskie) treningi systemu wykrywania i alarmowania, które mogą być organizowane przez właściwych terenowo szefów OC, zgodnie z wynikającymi potrzebami powiatów/gmin.
3. Treningi SWA odbywają się okresowo:
  - 1) treningi o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a realizowane są nie rzadziej niż raz w roku, przy czym należy uwzględnić ogólnokrajowe ćwiczenia w ramach KSWSiA, które przeprowadza się nie rzadziej niż raz na trzy lata;

- 2) treningi o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b realizowane są zgodnie z corocznym planem przygotowywanym przez Centrum Operacji Powietrznych – Dowództwo Komponentu Powietrznego, przy czym należy uwzględniać ćwiczenia ogólnokrajowe w zakresie nasłuchu, które ustalane są doraźnie;
  - 3) za udział w ogólnokrajowych treningach w ramach KSWSiA oraz ogólnokrajowych treningach systemu powszechnego ostrzegania wojsk oraz ludności o zagrożeniu uderzeniami z powietrza, w tym ćwiczeniach, odpowiada właściwy terenowo szef OC, z zachowaniem następujących zasad:
    - a) przy ustalaniu składu obsady osobowej odbywającej trening ogólnokrajowy, ilość zmian i osób dostosowuje się do własnych potrzeb, kierując racjonalnym programem planistycznym,
    - b) informacje i wytyczne dot. treningów ogólnokrajowych przekazuje właściwym szefom OC powiatów, Szef OC Województwa niezwłocznie po otrzymaniu od organizatora treningu właściwych instrukcji; Szef OC Powiatu odpowiada za przekazanie tych informacji do odpowiednich terenowo szefów OC gmin,
    - c) Szef OC Województwa określa, na podstawie wskazań organizatora treningu ogólnokrajowego, które elementy SWA szczebla powiatowego lub gminnego będą uczestniczyć w treningu,
  - 4) wojewódzkie treningi systemu wykrywania i alarmowania, o których mowa w ust. 2 pkt 2, zwanych dalej „wojewódzkimi treningami SWA” lub „kwartalnymi treningami SWA”, organizowane są w następujący sposób:
    - a) wojewódzkie treningi SWA prowadzone są w trzecim miesiącu każdego kwartału (marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień),
    - b) podczas ustalania dni przeprowadzania treningów, dostosowuje się je do dat, w których są nadawane sygnały 22. Ośrodka Dowodzenia i Naprowadzania (ODN), zgodnie z odrębnym harmonogramem, o którym mowa w pkt 2,
    - c) godziny realizacji treningów będą przekazywane uczestnikom ze stosownym wyprzedzeniem.
4. Uczestnicy treningów SWA:
- 1) stali uczestnicy treningów:
    - a) Wojewódzki Ośrodek Analizy Danych i Alarmowania (WOADA),
    - b) Powiatowe Ośrodki Analizy Danych i Alarmowania (POADA),
    - c) Miejskie Ośrodki Analizy Danych i Alarmowania (MOADA),
    - d) drużyny wykrywania i alarmowania (dwa),
    - e) obsady osobowe (pracownicy etatowi) realizujące nadzór nad SWA z jednostek organizacyjnych SWA.
  - 2) doraźni uczestnicy treningów – powoływani przez właściwych terenowo szefów OC, zgodnie z ich potrzebami:
    - a) Wojewódzki Ośrodek Analiz Laboratoryjnych (WOAL) – informowany o treningu doraźnie, wg potrzeb i odrębnych ustaleń Szefa OC Województwa,
    - b) klucz lotnictwa rozpoznawczo-łącznikowego (klrł) – informowany o treningu doraźnie, wg potrzeb i odrębnych ustaleń Szefa OC Województwa,
    - c) zespoły pobierania próbek (zpp) – wg ustaleń szefów OC powiatów,

- d) jednostki organizacyjne SWA funkcjonujące na terenie gminy (punkty alarmowania – „pal”) – wg ustaleń szefów OC gmin.
5. Organizacja raportowania, komunikacji podczas treningów SWA oraz zależność poszczególnych formacji OC.
    - 1) łączność i wymiana informacji odbywa się:
      - a) zgodnie z podległością, tj. województwo ↔ powiat ↔ gmina ↔ sołectwo;
      - b) między formacjami współdziałającymi możliwa jest między:
        - WOADA a WOAL oraz klrł,
        - POADA/MOADA a zpp,
        - dwa a pal oraz sołectwami;
    - 2) formacja nadrzędna stawia zadania ćwiczebne formacjom podległym, za wyjątkiem WOADA, która może stawiać zadania jednostkom współdziałającym, tj. WOAL i klrł;
    - 3) meldunki o podjętych działaniach przekazuje się do jednostek nadrzędnych, za wyjątkiem WOAL i klrł, które raportują do WOADA.
  6. Nie rzadziej niż raz w roku, w ramach wojewódzkiego treningu SWA musi być sprawdzona łączność ze wszystkimi gminami, która:
    - 1) realizowana jest zgodnie z organizacją komunikacji określoną w ust. 5;
    - 2) do przekazywania informacji wykorzystywana będzie łączność, m.in.:
      - a) radiotelefoniczna,
      - b) telefoniczna,
      - c) internetowa (e-mail),
      - d) faksowa.
  7. Na treningi SWA, obsady osobowe formacji wykrywania i alarmowania powołuje się na podstawie art. 144 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1430 z późn. zm.):
    - 1) WOADA, gdzie liczbę zmian z poszczególnych sekcji ustala Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW na podstawie rocznego planu szkolenia i treningów WOADA;
    - 2) WOAL, gdzie liczbę zmian z poszczególnych sekcji ustala Państwowy Podlaski Wojewódzki Inspektor Sanitarny w porozumieniu z kierownikami jednostek tworzących poszczególne sekcje tej formacji;
    - 3) klrł, gdzie liczbę zmian z obsady ustala Dyrektor Aeroklubu Białostockiego;
    - 4) POADA oraz MOADA, ustalając jedną zmianę – w składzie wg własnego uznania i potrzeb;
    - 5) drużyny wykrywania i alarmowania (dwa) szefów obrony cywilnej gmin, ustalając jedną zmianę w składzie jedna do dwóch osób;
    - 6) zespoły pobierania próbek (zpp), ustalając jedną zmianę – w składzie wg własnego uznania i potrzeb;
    - 7) punkty alarmowania w zakładach pracy (1-2 zakłady w gminie) i w sołectwach (1-2 sołectwa w gminie), ustalając jedną zmianę w składzie jedna do dwóch osób.

Zadaniem punktów alarmowania jest takie przekazanie sygnału (informacji o zagrożeniu), aby dotarł on do każdego obywatela.

8. Udział elementów Systemu Wczesnego Ostrzegania (SWO) w treningach SWA odbywa się z zachowaniem zasad:
  - 1) w kwartalnych treningach SWA na szczeblu wojewódzkim uczestniczą służby dyżurne i dyspozytorskie:
    - a) Komendy Wojewódzkiej Policji,
    - b) Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej,
    - c) PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. Zakładu Linii Kolejowych w Białymstoku;
  - 2) w kwartalnych treningach SWA szczebla wojewódzkiego mogą uczestniczyć:
    - a) redaktorzy dyżurni Telewizji Polskiej S.A. Oddział w Białymstoku,
    - b) redaktorzy dyżurni Polskiego Radia Białystok,
    - c) służba dyspozytorska PGE Dystrybucja S.A. Oddział z siedzibą w Białymstoku;
  - 3) o udziale w treningach SWA jednostek wymienionych w pkt 1 i 2 zawiadamia pisemnie każdorazowo Dyrektor WBiZK PUW;
  - 4) Starostowie, prezydenci, burmistrzowie, wójtowie ustalają jednostki organizacyjne powiatowego lub gminnego SWO do udziału w treningach kwartalnych SWA.
9. Jednostki o których mowa w ust. 8 pkt 1 i 2, podczas wojewódzkich treningów SWA, realizują zadania z zakresu odbioru ćwiczebnych komunikatów ostrzegawczych.
10. Powoływanie składu osobowego formacji OC na treningi odbywa się następująco:
  - 1) przy powoływaniu na treningi kwartalne należy przestrzegać zasady równomiernego obciążenia wszystkich osób wchodzących w skład obsady osobowej formacji wykrywania i alarmowania;
  - 2) przy realizacji treningów SWA mają zastosowanie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 1993 r. w sprawie przyznania zakwaterowania i bezpłatnego wyżywienia lub równoważnika pieniężnego na zwrot kosztów przejazdu osobom odbywającym służbę w obronie cywilnej (Dz. U. Nr 74, poz. 348);
  - 3) przy treningach trwających powyżej ośmiu godzin należy stosować zmianowość.
11. Zakres ćwiczeń, z których doskonalili się obsady osobowe formacji OC podczas wojewódzkich treningów SWA poszczególnych sekcji:
  - 1) obsady osobowe sekcji analizy zagrożeń WOADA, POADA, MOADA dokonują:
    - a) meldowania o uderzeniach bronią masowego rażenia (BMR), uwolnieniach środków promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych oraz powstałych w ich wyniku skażeniach,
    - b) prognozowania i ostrzegania o skażeniach promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych powstałych w wyniku zdarzeń CBRN,
    - c) oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych;
  - 2) obsady osobowe Sekcji Alarmowania i Naprawy Urządzeń Alarmowych WOADA, POADA, MOADA dokonują:

- a) odbioru i rozkodowywania sygnałów ostrzegania przekazywanych w radiowych sieciach ostrzegania SPRP,
  - b) nanoszenia na mapę sytuacji powietrznej województwa/powiatu odebranych sygnałów.
- 3) pozostałe formacje, nieujęte w pkt 1-2 dokonują:
- a) sprawdzania łączności zgodnie z założeniami przyjętymi w pkt. 6,
  - b) realizacji postawionych zadań, zgodnie z przeznaczeniem formacji wykrywania i alarmowania, w szczególności wykonanie pomiaru stopnia skażenia przy pomocy posiadanego sprzętu do wykrywania skażeń.
12. Podczas ogólnokrajowych treningów systemu powszechnego ostrzegania wojsk oraz ludności o zagrożeniu uderzeniami z powietrza należy ćwiczyć obsady osobowe sekcji łączności i alarmowania WOADA, POADA, MOADA w odbiorze i rozkodowywaniu sygnałów ostrzegania przekazywanych w radiowych sieciach ostrzegania SPRP, wypracowywać i doskonalić umiejętności sprawnego działania osób funkcyjnych w obsłudze radiowych central alarmowych podczas ogłaszania i odwoływania alarmów.
13. Przy posługiwaniu się technicznymi środkami łączności podczas ogłaszania i odwoływania alarmów należy używać umownych sygnałów:
- 1) ogłoszenie alarmu – wykonać 001;
  - 2) odwołanie alarmu – odwołać 001.
14. Do przekazywania ćwiczebnych informacji o zagrożeniach w czasie treningów należy wykorzystywać:
- 1) rozgłośnie regionalną - Polskie Radio Białystok i rozgłośnie lokalne, po wcześniejszym uzgodnieniu;
  - 2) ośrodek Telewizji Polskiej S.A. Oddział w Białymstoku zgodnie z odrębnymi porozumieniami;
  - 3) studia osiedlowych telewizji kablowych po wcześniejszym uzgodnieniu;
  - 4) radiowęzły zakładowe;
  - 5) sieci łączności radiotelefonicznej Wojewody Podlaskiego;
  - 6) środki łączności instytucji i jednostek resortowych realizujących zadania Systemu Wczesnego Ostrzegania;
  - 7) publiczną sieć telekomunikacyjną.
15. W czasie wojewódzkich treningów SWA, oprócz ogłaszania alarmów stosownie do sygnałów odebranych z właściwej sieci ostrzegania SPRP, należy stosować podgrywkę własną, szczególnie z WOADA, WOAL, POADA/MOADA.
16. POADA/MOADA uczestniczące w treningach, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a, meldunki w dniu treningu składają zgodnie z otrzymanymi instrukcjami udostępnianymi przed rozpoczęciem treningu ogólnokrajowego.
17. POADA/MOADA uczestniczące w treningach, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b, winne każdorazowo w dniu treningu składać meldunek:
- 1) drogą radiową w godz. 8:30 – 9:00 do WOADA o gotowości do realizacji nasłuchu podczas treningu oraz o każdej pełnej godzinie przejść na okres 15 min. na kanał

zarządzania Wojewody Podlaskiego - OC1-cyfrowy lub G-cyfrowy i czekać na wytyczne z WOADA;

- 2) telefonicznie na nr tel. (085) 741 63 03 lub (085) 74 39 400 do godz. 15.30 do obsady osobowej PUW realizującej nadzór nad SWA;
- 3) w meldunku składanym telefonicznie do WOADA należy podawać:
  - a) ilość zakładów pracy biorących udział w treningu oraz ilość osób z tych zakładów,
  - b) ilość osób z POADA/MOADA biorących udział w treningu,
  - c) ilość drużyn wykrywania i alarmowania urzędów gmin oraz ilość osób biorących udział w treningu,
  - d) ilość gmin z którymi nawiązano łączność radiotelefoniczną lub telefoniczną, a w przypadku braku łączności podać przyczyny,
  - e) słyszalność odbieranych sygnałów treningowych w sieci radiowej ostrzegania SPRP w skali 1 – 4 (dot. POADA/MOADA).
18. POADA/MOADA uczestniczące w wojewódzkich treningach SWA, o których mowa w ust. 2 pkt 2, przekazują meldunki w dniu treningu zgodnie z przyjętymi założeniami ustalonymi i przekazywanymi w formie roboczej.
19. Zobowiązuje się starostów, prezydentów, burmistrzów, wójtów i kierowników jednostek do realizacji postanowień niniejszych wytycznych.
20. Forma i sposób rozkodowywania sygnałów w sieci radiowej ostrzegania SPRP oraz czynności służby dyżurnej określone zostały w załączniku do niniejszych wytycznych.
21. Zasady opracowywania i formatowania komunikatów CBRN, przygotowania prognoz i oceny sytuacji skażeń określa bazująca o natowski dokument standaryzacyjny ATP-45 „Metodyka oceny sytuacji skażeń chemicznych, biologicznych i promieniotwórczych”.
22. Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku sprawuje nadzór nad realizacją wytycznych.
23. Tracą moc wytyczne Wojewody Podlaskiego z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie zasad organizacji i prowadzenia wojewódzkich treningów systemu wykrywania i alarmowania w województwie podlaskim.
24. Wytyczne obowiązują z dniem podpisania.

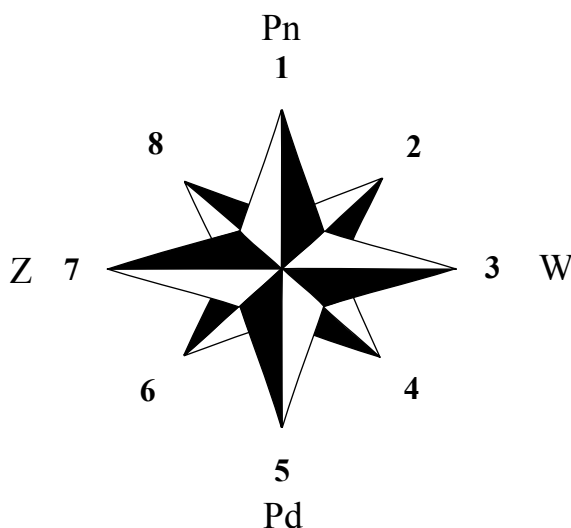
Wojewoda Podlaski

Bohdan Paszkowski

**Forma i sposób rozkodowywania sygnałów ostrzegania przekazywanych
w sieci radiowej ostrzegania Sił Powietrznych Rzeczypospolitej Polskiej
(SPRP) oraz czynności służb dyżurnych w czasie treningu**

1. Forma i sposób rozkodowywania sygnałów ostrzegania.
  - 1) używa się następujących kryptonimów:
    - 22. Ośrodek Dowodzenia i Naprowadzania BYDGOSZCZ – kryptonim radiowy **SYRENA**,
    - powiaty: m. Białystok, białostocki, bielski, hajnowski, siemiatycki, wysokomazowiecki, zambrowski – kryptonim **KANONIER**,
    - powiaty: m. Suwałki, suwalski, sejneński, augustowski, sokółski – kryptonim **RADAR**,
    - powiaty: m. Łomża, łomżyński, grajewski, kolneński, moniecki – kryptonim **SOKOLEC**;
  - 2) sygnały zagrożenia - z powietrza lub odwołania zagrożenia - podaje się w formie hasła oznaczającego:
    - „GROM” - zagrożenie natychmiastowe,
    - „FAŁA” - zagrożenie z wyprzedzeniem nie mniejszym niż 7-5 min,
    - „TĘCZA” - odwołanie zagrożenia;
  - 3) kierunki spodziewanego zagrożenia określone są umownym oznaczeniem (Róża wiatrów) zobrazowanym na poniższym schemacie, przy znaczeniu liczb:

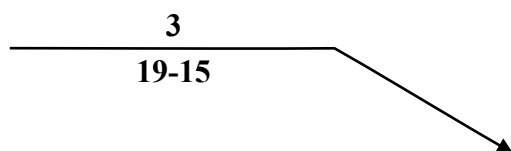
1 – północ	2 – północny wschód	3 – wschód
4 – południowy wschód	5 – południe	6 – południowy zachód
7 – zachód	8 – północny zachód	

- 4) charakter zagrożenia określa się jednocyfrowo w sposób następujący:
- nalot zmasowany – 3,
  - nalot małych grup samolotów – 2,
  - nalot pojedynczych samolotów – 1;
- 5) wysokość lotu środków napadu powietrznego – podaje się określając liczbę dwucyfrową jako średnią wysokość lotu samolotów w kilometrach, np.:
- liczba 02 – wysokość lotu 2 km,
  - liczba 00 – określa małą wysokość lotu,
  - liczba 99 – określa nieokreśloną wysokość lotu;
- 6) przykładowe formy komunikatu o zagrożeniu uderzeniami z powietrza:
- a) „UWAGA – TU SYRENA, TU SYRENA – KANONIER–FALA–73–11”.
(powtarzane 2-krotnie), gdzie:
- UWAGA – sygnał wywoławczy;
  - TU SYRENA, TU SYRENA – kryptonim radiowej sieci ostrzegania 21. ODN;
  - KANONIER – zagrożenie dotyczy powiatów: M. Białystok, białostocki, bielski, hajnowski, siemiatycki, wysokomazowiecki, zambrowski;
  - FALA – zagrożenie przekazane z wyprzedzeniem nie mniejszym niż 7-5 min;
  - 73 – gdzie: 7 – zagrożenie spodziewane z kierunku zachodniego, 3 – nalot zmasowany;
  - 11 – środki napadu działające na wysokości 11 km.
- b) „UWAGA – TU SYRENA, TU SYRENA – RADAR–KANONIER–SOKOLEC–FALA–73–11”, gdzie:
- RADAR–KANONIER–SOKOLEC – zagrożenie dotyczy powiatów: M. Białystok, białostockiego, bielskiego, hajnowskiego, siemiatyckiego, wysokomazowieckiego, zambrowskiego, M. Suwałki, suwalskiego, sejneńskiego, augustowskiego, sokólskiego, M. Łomża, łomżyńskiego, grajewskiego, kolneńskiego, monieckiego,
  - znaczenie pozostałych określ jak w lit. a.
- c) „UWAGA – TU SYRENA, TU SYRENA – KANONIER–GROM–73–11”, gdzie:
- GROM – zagrożenie natychmiastowe,
  - Znaczenie pozostałych określ jak w lit. a.
- d) „UWAGA – TU SYRENA, TU SYRENA – KANONIER–TĘCZA”, gdzie:
- TĘCZA – odwołanie zagrożenia,
  - znaczenie pozostałych określ jak w lit. a;
- e) w przypadku gdy zagrożenie dotyczy całego rejonu ostrzegania (rejon odpowiedzialności danego ODN), informacja przekazywana jest bez wskazywania poszczególnych rejonów: „UWAGA – TU SYRENA, TU SYRENA – GROM–73–11”.

2. Czynności służby dyżurnej jakie należy wykonać w czasie treningu z nasłuchu sygnałów w sieci radiowej ostrzegania SPRP:
  - 1) włączyć odbiornik radiokomunikacyjny (FRG 100 lub inny) i dostroić do częstotliwości pracy odpowiedniej dla danego okresu pracy (częstotliwości pracy urzędzeń radiowych określają odrębne wytyczne);
  - 2) wpisać do dziennika meldunków odebranych sygnałów dotyczących naszego województwa;
  - 3) nanieść na mapę (oleat ćwiczebny) odebrane sygnały przy pomocy znaków taktycznych;
  - 4) zreferować Szefowi OC Województwa, szefom obrony cywilnej powiatu, miasta lub gminy lub osobie przez nich upoważnionej o zagrożeniach wynikłych z odebranych sygnałów;
  - 5) po uzyskaniu decyzji na ogłoszenie alarmu, przekazać sygnał alarmu organom ujętym w wykazie alarmowania;
  - 6) podczas treningu należy uruchomić radiowe centrale alarmowe w następującym trybie:
    - a) trening (ciche włączanie syren),
    - b) praca (głośne włączenie syren na 5 sekund);
3. Nanoszenie na mapę sytuacji powietrznej województwa odebranych sygnałów odbywa się z zachowaniem następujących zasad:
  - 1) dane o zagrożeniu atakiem powietrznym nanosi się na mapę (oleat) sytuacji powietrznej w województwie za pomocą umownych znaków taktycznych.

Strzałka oznacza kierunek nalotu;

3 – nalot zmasowany;

19-15 – godz. i min. otrzymania danych.

- 2) umowne znaki taktyczne nanosi się dwoma kolorami:
  - a) kolorem niebieskim - zagrożenie z wyprzedzeniem,
  - b) kolorem czerwonym - zagrożenie natychmiastowe;
- 3) znaki umowne o zagrożeniu naszego województwa nanosi się wewnątrz mapy. Znaki umowne o zagrożeniu województw sąsiednich nanosić na ramce mapy;
- 4) po ustaniu zagrożenia (na sygnał TĘCZA) znak umowny należy zmasować.